

Vergadering / project
Bewonersoverleg Sachem

Datum vergadering
26 september 2023

Aanwezig
Stichting Veiliger Zaltbommel, Comité Bezorgde Burgers Zaltbommel, een verontruste bewoner, ODRN (directeur, projectleider, communicatieadviseur, trainee)

ACTIEPUNTEN ODRN

1. Verslag ambtelijk overleg opvragen bij gemeente Zaltbommel en delen met bewoners.
2. Documenten van de aanvraag RTO op de website onder dossier Sachem plaatsen.
3. Vraag hoger risico door hogere buitentemperatuur in relatie tot ontvlambaarheid van een stof neerleggen bij VRGZ.
4. Het doorgestuurde punt van de Repliek door de bewoners op de agenda te zetten voor het volgende overleg.
5. ECH (epichloorhydrine) en alle andere incidenten noteren en controleren in het zakensysteem.

ACTIEPUNTEN BEWONERS

1. Bewoners sturen hun doel van dit overleg aan de projectleider ODRN.
2. Bewoners sturen communicatiemedewerker ODRN ideeën voor betere opzet website.
3. Bewoners sturen projectleider ODRN geselecteerd onderwerp van de repliek op de FAQ met antwoorden van de ODRN (opgesteld n.a.v. het omgevingsoverleg).

ALGEMEEN DOEL BEWONERSOVERLEG

Het doel en grootste belang van bezorgde bewoners is om een veilige leefomgeving te creëren rekening houdend met de aanwezigheid van een chemische fabriek dichtbij Zaltbommel. Hierbij denken de bewoners vooral aan transparante informatievoorziening en -uitwisseling, onafhankelijke metingen/onderzoek en burger-participatie. Procedureel zien zij dit door samen met de ODRN knelpunten te identificeren en samen bij te dragen aan oplossingen voor deze knelpunten.

De bewoners vertellen ook contact te hebben met mevrouw Saskia Raas-Soeterbroek (Coördinator taakveld milieubeleid en strategie ministerie van Infrastructuur en Waterstaat). Door haar is een brief gestuurd naar de tweede kamer over verbetering van het VTH-stelsel. De visie van de staatsecretaris is: "*robuuste omgevingsdiensten zijn cruciaal voor de bescherming van de burgers en hun leefomgeving en het voorkomen van milieuschade*". In deze lijn zien ze ook de basis van dit overleg.

VERSLAG OPGESTELD DOOR DE ODRN

1. Opening en vaststelling agenda

2. Mededelingen

- Verslag en terugkoppeling acties vorig overleg
  - o De aanwezige bewoners zijn na het vorige overleg met een goed gevoel vertrokken. Wel halen ze 4 aandachtspunten uit het verslag van het vorige overleg naar voren:

- In het verslag wordt gezegd dat enkele bewoners de integriteit van de ODRN betwijfelen. Dit is niet juist; er wordt niet getwijfeld aan de integriteit, maar aan de juiste expertise om naar Sachem toe te opereren.
  - De certificaten van de oude reactoren en het explosie-veiligheidsdocument zijn tevergeefs opgevraagd bij de Arbeidsinspectie. De vraag is hoe nu verder, want dit kan hier toch niet ophouden?
  - Tijdens het vorige overleg is er door de bewoners een opsomming gegeven van dingen die fout gingen bij Sachem. Daar kwam ook het ECH incident ter sprake. Opmerking op het verslag hierover; er ontstaat beeldvorming dat de incidenten niet zo ernstig zijn.
  - Het laatste punt: de opmerkingen FAQ en het Toxicowatch rapport zouden op de website van de ODRN geplaatst worden. Dit is niet gebeurd en de bewoners vragen waarom het niet mogelijk is dit op de website te plaatsen.
    - De communicatieadviseur van de ODRN legt uit dat stukken op de website, van de ODRN zelf zijn en we geen documenten van externen plaatsen. Wel is het mogelijk via een link door te verwijzen naar bijv. de verslagen van Stichting Veiliger Zaltbommel. Hierover bestaat een blijvend verschil van mening, immers bewoners vinden dat het dossier nu voor een groot deel eenzijdig vanuit Sachem wordt gevoed
- Ambtelijk overleg op verzoek gemeente gevoerd
- Er is dinsdag 19 september 2023 een ambtelijk overleg geweest. Dit overleg was door de gemeente Zaltbommel geïnitieerd en is in tweeën gesplitst. Bij het eerste deel van het overleg waren de gemeente, de ODRN en de VRGZ aanwezig. Bij het tweede deel schoof ook het bedrijf Sachem aan. Het gesprek ging over VTH-zaken, het monitoren van de voortgang en de plannen van Sachem.
  - Van het overleg zijn korte notulen gemaakt. Bewoners verzoeken deze in verslagvorm te krijgen. **ACTIE:** De projectleider van de ODRN vraagt dit na.
- Bestuurlijk overleg bij Sachem gepland
- Het bestuurlijk overleg is op verzoek van de burgemeester gepland en zal plaatsvinden op vrijdag 27 oktober 2023. Bij dit gesprek zullen de ODRN (directeur), VRGZ, de burgemeester gedeputeerde Ans Mol en de directie van Sachem aanwezig zijn.
  - Aan de gemeente zal door de directeur van de ODRN gevraagd worden of hier een verslag van gemaakt kan worden. De directeur zal dit overleg ook bij het bestuurlijk overleg noemen.
- Stand van zaken Woo-verzoek
- Er is een Woo-verzoek ingediend door de Stichting over het toezicht bij en overleggen met Sachem en stakeholders (gemeente, VRGZ en de provincie). De ODRN is bezig met het verzamelen van deze gegevens. De gegevens gaan eerst naar de provincie, welke hiernaar kijkt en de stukken anonimiseert. De ODRN neemt namens de provincie een besluit, wat vervolgens naar Sachem gaat. Aan de hand van de reactie van Sachem, stellen wij het besluit vast wat dan naar de stichting zal gaan samen met de openbare stukken.
    - De bewoners geven aan dat het met dit verzoek niet de bedoeling is om de ODRN extra werk te bezorgen. Ze geven hierbij aan dat

transparantere communicatie over de openbaarheid van stukken belangrijk is.

- De communicatieadviseur van de ODRN geeft aan dat er zeker de wens is om dit te doen. Er wordt gevraagd of de bewoners zich zouden willen inschrijven op de website van de ODRN voor updates van het dossier Sachem. Zodra er dan nieuwe stukken, bijvoorbeeld aanvragen, vergunningen of verslagen van overleggen op de website staan, krijgen de personen die zich hebben ingeschreven hier bericht van.
  - De bewoners geven aan dit heel fijn te vinden, maar vroegen wel aandacht dat de andere communicatielijn ('berichten over uw omgeving') hiermee niet verward moet gaan worden.)
  - Het doel is om hier in januari 2024 mee aan de slag te gaan. Ook zullen de bedrijfsdossiers op onze website worden geactualiseerd en geüniformeerd.
- Rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) – Industrie en omwonenden
  - De ODRN leidt uit het rapport af dat één van de conclusies is dat overheden te weinig doen met de zorgen van omwonenden. Eén aanbeveling hiervoor kan zijn dat de wetgeving aangepast wordt. Een andere is dat omgevingsdiensten uitvoeringsorganisaties zijn met veel kennis, maar juist kennisorganisaties moeten worden met uitvoerende taken. Hierdoor kunnen er betere aanbevelingen worden gedaan. Verder wordt er aanbevolen meer de samenwerking op te zoeken met bedrijven. Dit wordt al wel gedaan, maar ook hier zullen nog drempels genomen moeten worden om kennis te delen.
    - Over het OVV-rapport is ook een rondetafelgesprek met Tweede Kamerleden geweest. Deze is terug te zien via onderstaande link:
    - <https://debatgemist.tweedekamer.nl/debatten/ovv-rapport-industrie-en-omwonenden>
    - Deze link is op 29 september 2023 doorgestuurd aan de omwonenden.
- Omgevingswet (OW)
  - De bewoners geven aan dat het voor hen voelt alsof ze met deze nieuwe wet 1-0 achterstaan. Er zouden geen cursussen aan burgers aangeboden worden over de nieuwe Omgevingswet, terwijl burgerparticipatie hier wel een onderdeel van is en het belangrijk is dat omwonenden betrokken worden.
  - De directeur van de ODRN vraagt zich af of de bewoners niet bij de trainingen van de OW kunnen zitten die worden aangeboden aan de medewerkers van de ODRN. De ODRN wil nagaan of het mogelijk is aan te sluiten*.
    - De bewoners vragen zich af of zij wel de benodigde kennis hebben hiervoor. Dit wordt namelijk niet voor burgers geschreven.
    - De directeur is het hier mee eens en zegt dat die kennis waarschijnlijk niet voldoende zal zijn.
  - De communicatieadviseur van de ODRN vertelt dat vanaf 2 oktober er een campagne OW start voor de burgers. Wellicht krijgen ze hier meer informatie uit.
    - De bewoners geven aan dat dit eerder had moeten gebeuren en dat ze een kennisachterstand voelen. Dit is niet aan de ODRN om op te lossen, maar eerder een signaal.

VERGUNNINGVERLENING

3. Lopende vergunningsprocedures

- Realisatie gewijzigde RTO ingediend 22 februari 2023. Ontwerpbesluit omgevingsvergunning ter inzage. Veiligheidsaspecten bouw.
  - o Uitleg RTO: de RTO is een naverbrander welke afgassen uit de chemische fabriek reinigt alvorens deze via een schoorsteen in de buitenlucht worden uitgestoten. De RTO is uitgerust met een Denox-installatie (ammonia inspuiting), welke zorgt voor het afvangen van stikstofdioxiden. Voor de opslag van ammonia wordt een bovengrondse tank geplaatst.
  - o De ontwerpvergunning ligt ter inzage.
  - o Zienswijzen kunnen ingediend worden tot 10 oktober. In oktober-november wordt het besluit opgesteld.
    - Bewoners geven aan waarschijnlijk zienswijzen op de opslag van ammonia in te dienen, maar hier, tijdens dit overleg, nu niet te diep op de inhoud in te willen gaan.
  - o Een bewoner geeft aan de ammoniatank een wijziging is op de vergunde RTO-installatie. Een andere bewoner vraagt zich af of er wordt gekeken naar de gevaren als Sachem deze ammoniatank erbij plaatst voor minder stikstof uitstoot. Wordt er ook gekeken naar de andere aanwezige stoffen?
    - De ODRN legt uit met de plaatsing van deze tank wat betreft veiligheid naar het geheel te kijken. Verder staat deze tank in een bestaande lekbak om eventuele lekkages op te vangen.
    - Een bewoner antwoordt dat de ammonia tank dichtbij een tank voor zoutzuur staat. Er wordt aangenomen dat dit niet in dezelfde lekbak geplaatst wordt. De ODRN zegt dat dit inderdaad niet in dezelfde lekbak mag en dat hiernaar gekeken wordt.
  - o De stukken van de aanvraag blijken niet op de website te staan. Alleen het ontwerpbesluit staat in het dossier.
    - **ACTIE:** documenten aanvraag RTO op website plaatsen.
  - o De ODRN zegt dat de dossiers op de website misschien onoverzichtelijk zijn. Er wordt aan de bewoners gevraagd of zij de indeling van het dossier op de website op een bepaalde manier graag zouden zien.
    - De bewoners geven aan hierover graag mee te denken.
    - Afgesproken dat zij een opzet maken hoe zij dit graag zouden zien en dit binnen 3 weken naar de communicatieadviseur van de ODRN sturen.
- Plaatsen 2 PGS 15 opslagunits ingediend 30 juni 2023. Betreft tevens opslag ADR 4.1 stoffen (eerder niet ADR geclassificeerd) in chemicaliënmagazijn.
  - o Een bij Sachem gebruikte en opgeslagen stof wordt per oktober 2023 geclassificeerd als ADR 4.1. Deze stof moet daardoor in een speciale opslagvoorziening worden bewaard. De voorziening is al aanwezig, namelijk het chemicaliënmagazijn. In compartiment 5 wordt maximaal 30 ton cat. 4.1 stoffen opgeslagen. De PGS 15 opslagunits zijn uit de aanvraag verwijderd en worden later opnieuw aangevraagd.
    - Een bewoner reageert dat Sachem een vergunning heeft om 805 ton gevaarlijke stoffen in het chemicaliënmagazijn op te slaan. Met wat erbij komt, komen ze hier waarschijnlijk overheen en hebben ze dus geen vergunning voor.
      - De ODRN antwoordt dat de totale opslagcapaciteit niet groter wordt dan eerder is vergund. In compartiment 5 is opslag van maximaal 155 ton gevaarlijke stoffen

toegestaan. Dit wijzigt niet, wel verandert de verhouding tussen verschillende klassen stoffen.

- Door gewijzigde regelgeving is de stof nu geclassificeerd als brandgevaarlijke vaste stof, ADR klasse 4.1 en dient in een opslagvoorziening volgens PGS 15 te worden opgeslagen.
- Een bewoner vraagt hoe het zit met de risico-inschatting in relatie tot hogere temperaturen door klimaatverandering. De bewoner: "Immers, de nu gehanteerde methoden voor risicobepaling gaan uit van 12 graden Celsius. Bij hogere temperaturen zouden vluchtige stoffen eerder onstabiel kunnen worden."
  - Bij een bepaalde temperatuur kan er ontbranding optreden. Hoe lager het vlammpunt van een stof, hoe eerder ontbranding kan optreden. Bij een hogere (buiten)temperatuur vindt meer verdamping plaats en is de kans op ontbranding van die damp groter. Voorwaarde is wel dat een ontstekingsbron en zuurstof aanwezig is. Door klimaatverandering is de buitentemperatuur hoger dan eerder en zou de kans op ontbranding mogelijk groter zijn. De vraag is of de eisen voor opslagvoorzieningen hierop moeten worden aangepast.
  - Omdat dit antwoord niet zeker is, is besloten deze vraag neer te leggen bij de VRGZ. **ACTIE:** bovenstaande vraag over ontvlambaarheid en, buitentemperatuur, opslag (in de zon) en het gevaar met andere aanwezige stoffen neerleggen bij de VRGZ.

4. Vergunningverlening onder Omgevingswet (OW)

- Participatie burgers, bedrijven en belangengroepen:

De ODRN geeft aan bezig te zijn met dit soort initiatieven. De ODRN wilt meer contact met de burger en ook de input van burgers meenemen. Soms kan dit op basis van wettelijke regels of beleid en soms moet hiervoor beroep gedaan worden op het bedrijf. Veel bedrijven zijn ook bereid te investeren in het milieu en rekening te houden met belangen van burgers. Er worden door de ODRN al vele gesprekken met burgers gevoerd, net als gesprekken met milieuorganisaties en bedrijvenverenigingen en worden bedrijven meer bezocht. De ODRN zou nog graag zien dat we meer kennis delen in de gesprekken met deze bedrijven.
- Er is een artikel in de OW over burgerparticipatie, waarbij het de bedoeling is dat bedrijven, wanneer ze een vergunningaanvraag indienen, belanghebbende burgers in een vroegtijdig stadium betrekken bij het proces van besluitvorming over een project of activiteit. Deze input moet bij de vergunningaanvraag worden gevoegd en als overweging in een vergunning worden opgenomen. De rol van de ODRN is hierin vrij beperkt, want het initiatief voor het betrekken van burgers ligt bij bedrijven.
- Door de bewoners worden zorgen geuit over dat veranderingen in de omgeving sinds de vaststelling van het bestemmingsplan voor het industrieterrein waarop Sachem is gelegen. Er komt steeds iets bij; het bedrijf wordt groter, er zijn meer gevaarlijke goederen op het spoor en op de snelweg, er worden huizen gebouwd, etc. Zij vinden dat er opnieuw naar het bestemmingsplan en de veiligheidssituatie gekeken zou moeten worden.

- ODRN: de gemeente(raad) is bevoegd gezag voor het vaststellen van een bestemmingsplan. Bij het opstellen van een bestemmingsplan worden ook de veiligheidsrisico's vanwege vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor en autosnelwegen betrokken. Het is geen taak van ODRN. Wel worden nieuwe initiatieven van bedrijven getoetst op ruimtelijke inpassing, door te beoordelen of het voldoet aan de regels van het geldende bestemmingsplan.
- Bewoner: De provincie zegt dat de gemeente ooit een bestemmingsplan heeft vastgesteld maar vraagt zich af hoe men omgaat met ontwikkelingen op het spoor en/of de A2. Bijvoorbeeld meer vervoer van gevaarlijke stoffen De directeur zegt dat de provincie Gelderland verantwoordelijk is voor de overkoepelende gevaren.
- De ODRN herhaalt dat zij niet het bevoegd gezag zijn met betrekking tot het bestemmingsplan en vervoer van gevaarlijke stoffen. Hiervoor moet men bij de gemeente zijn. De bewoners beamen dit, maar de zorg is dat er op plekken waar eerst geen bebouwing mocht zijn nu woningen, een hotel en sportfaciliteiten staan. De veiligheidsrisico's zijn daarmee toegenomen. Dit ligt niet bij de ODRN, maar dit is wel goed om te benoemen. Hierin kunnen we elkaar blijven informeren, maar eventuele actie ligt bij de burgemeester van Zaltbommel.
- Vraag van bewoner om een actiepunt: Is het mogelijk om tijdens een volgend overleg het hier een halfuurtje over te hebben. En daarbij ook een notitie 'Repliek' van bewoners te betrekken. De notitie is tijdens het overleg overhandigd aan de ODRN).
  - Besproken dat dit mogelijk is om op de agenda te zetten voor de volgende keer. Eén van de onderwerpen van de notitie Repliek zal door de bewoners worden uitgekozen voor bespreking tijdens het volgende overleg.
  - **ACTIE:** doorgestuurde punt van de notitie Repliek door de bewoners op de agenda zetten voor het volgende overleg.

TOEZICHT & HANDHAVING

5. Stand van zaken toezicht

- Resultaten Brzo-inspecties november 2022, waarschuwingsbrief verstuurd. Update vervolg.
  - Sachem is in vervolg op de Brzo-inspectie aangeschreven op tekortkomingen in de milieurisicoanalyse (MRA). Het bedrijf heeft hierop in april 2023 een aanpassing voorgelegd, welke wij voor advies aan het waterschap hebben gestuurd. Het waterschap oordeelt dat de aangepaste MRA voldoet. ODRN stuurt Sachem een schriftelijk goedkeuring van de MRA.
  - In beginsel wordt na een aanschrijving een hercontrole gedaan. Dit hoeft niet altijd fysiek te zijn, bijvoorbeeld als alleen een schriftelijke procedure moet worden aangepast.
  - Een Brzo-inspectieteam bestaat uit inspecteurs van de Arbeidsinspectie, de VRGZ, het waterschap en de ODRN. De inspectie wordt gezamenlijk uitgevoerd. Hier hoort bij een voorbereidingsgesprek, 2 dagen inspectie en een nabespreking. Bij een inspectie wordt een aantal thema's gecontroleerd, bijvoorbeeld de reactoren, leidingen en/of opslagtanks.
  - Het explosieveiligheidsdocument (EVD) wordt (zo nodig) ter plekke bij Sachem ingezien door de Arbeidsinspectie (interne veiligheid). Het EVD heeft de ODRN niet. Het EVD is door bewoners opgevraagd bij de Arbeidsinspectie, maar is niet gedeeld. De ODRN licht toe dat dit rapport

bedoeld is voor interne veiligheid (arbeiders) en niet voor de veiligheid van de omgeving.

- Incidenten en afhandeling.
  - o Lekkage IBC zoutzuur begin september 2023. De IBC (kunststof vat van 1000 l) bleek niet geschikt voor zoutzuur en is gaan lekken. Het zoutzuur is in de daarvoor bestemde lekbak opgevangen, geneutraliseerd en opgeruimd. Betrof een Lage categorie incident.
    - Dit incident is 2-3 weken geleden gebeurd.
    - Bewoners vragen of 'bijna ongevallen' ook gedocumenteerd worden.
      - De ODRN geeft aan dat dit waarschijnlijk niet gebeurd, omdat geen schade en emissie heeft plaatsgevonden.
  - o Een bewoner vraagt naar de procesbeheersing bij Sachem. De projectleider antwoordt dat er meer aandacht voor dit aspect is met het nieuwe management. Er zijn namelijk algemene maatregelen genomen bij Sachem voor een betere veiligheid binnen het bedrijf door het aanstellen van een (nieuwe) plant director en een nieuwe HSE-Q manager.
  - o Door de bewoners wordt aangehaald dat er eerder een ECH-incident is geweest, maar dat deze niet in het systeem staat. In de rapportage van het ECH incident (2020) staat namelijk dat het de eerste keer was, terwijl in 2018 er ook een ECH-incident zou zijn geweest. Is dit ergens te controleren en waar staat dit in de systemen?
    - De ODRN antwoordt dat incidenten in het zaakstelsel geregistreerd worden en dus terug te vinden moeten zijn. ODRN gaat dit na.
    - **ACTIE:** ODRN kijkt kritisch naar de registratie van incidenten en de wijze waarop deze afgehandeld worden.
  - o De ODRN vertelt dat er gisteren (25 september 2023) een ander incident is gebeurd. Het betrof een gesprongen glazen leiding met MEK (methylethylketon). Er is 20-25 liter gelekt in de hal. Dit is opgeruimd, er is geen persoonlijk letsel en er heeft geen blootstelling plaatsgevonden. De leiding is waarschijnlijk gesprongen door trillingen, maar dit is nog niet zeker. Het incident is gemeld als ongewoon voorval. Er volgt hierop een oorzaakanalyse; eerst door het bedrijf, welke gerapporteerd wordt, waarna de ODRN of Arbeidsinspectie dit beoordeelt.

RONDVRAAG EN AFSLUITING

- Rondvraag
  - o Een bewoner vraagt welk blusschuim wordt gebruikt bij het chemicaliënmagazijn. Mogen ze nog steeds PFAS-houdend schuim gebruiken?
    - Dit mag nog steeds. Zodra er daarvoor een geschikt alternatief is, kan het bedrijf overwegen die te gebruiken.
  - o Een bewoner vraagt verduidelijking over de 'PGS-15 aanvraag'. Is deze voor een deel terug getrokken omdat ze de uitwendige units niet gaan plaatsen? Welk deel is dan terug getrokken en welk deel houden ze aan? Kunnen hierop zienswijzen ingediend worden en tot wanneer kan dit?
    - Er is niet gelijk kennis van welk deel is ingetrokken. In ieder geval is een deel ingetrokken, omdat Sachem per 1 oktober as

- moet voldoen aan de ADR-classificatie en hierdoor de procedure sneller verloopt.
  - Het betreft een reguliere procedure. Hierbij kunnen geen zienswijzen worden ingediend. Wij nemen direct een besluit, waartegen bezwaar kan worden gemaakt. Dit kan binnen 6 weken na bekendmaking.
  - Een bewoner merkt op dat 80% van de incidenten gebeuren door menselijke fouten en dat dit aspect bij de risicoanalyse buiten beschouwing wordt gelaten.
    - De ODRN geeft aan dat ook de wetgeving aanpassing behoeft.
  - Een bewoner stelt voor om, als verdere uitwerking van wat aan het begin van deze vergadering werd besproken, de volgende keer de doelstelling en werkwijze als startdocument voor het overleg vast te stellen. De directeur beaamde dat dit een goed idee is.
- Volgend overleg
  - De programmamanager Brzo van de ODRN zal waarschijnlijk bij het volgende overleg aanwezig zijn in plaats van de directeur van de ODRN.
  - De gemeente Zaltbommel heeft ook behoefte een keer aan te schuiven bij dit overleg.
    - De bewoners opperen om hier nog even mee te wachten om eerst het doel en het proces van het overleg duidelijk te krijgen, voordat andere partijen aanschuiven.